

DE
LICENTIA POETICA
DISSERIT
ET
CELEBRANDAE MEMORIAE
HENRICIANAE
RIDELIANAE
SEYFERTIANAE
ORATIONES
IN AUDITORIO PHILOSOPHORVM
HABENDAS
AD D. XIX. DECEMBR. MDCCLXVII.
INDICIT
D. CAROLVS ANDREAS BEL
FACULTATIS PHILOSOPHICAE
EXDECANVS.

Aesthet.

100,2,

59, 36

ALICE NITLA POTTIG

MISSISSIPPI

MISSISSIPPI

CELEBRANDA MEMORIA

HENRICI ANNAE

RIDELIANAE

SEYFERTIANAE

ORATIONES

IN ACADEMIA PHILOSOPHO

HALLAS

AD M. D. C. C. C. C. C.

D. CAROLVS ANDREAS SEL

PHYSICVS

LENDON

DE
LICENTIA POETICA.

Humanarum rerum assiduos spectatores nihil facile obseruare frequentius existimauerim, quam quod ii, quibus multa licent, omnia sibi licita atque permessa putent. Est enim ea ingenii mortalium indoles, vt proni in veterum nitantur, et negata concupiscant; quotidianis rebus, et in medio positis, facile taedium adferentibus, ipsaque legum et finium certorum, quibus circumscribuntur, necessitate, libertatis illud studium, quod omnibus omnino natura ingenuit, grauius offendente. Itaque cum opportunitas quaedam offertur, per quam obsequi tutissime animo suo possint, terminos sapienter constitutos libenter transiliunt, velut in vetere versu est,

Fertur equis auriga, neque audit currus habenas.

Manat autem ea mentis contagio per multa hominum genera. Potentibus quidem, et rerum dominis, quibus hoc potissimum consilio concessum est in longe plurimos imperium, vt eos quam felicissimos et beatissimos reddant, placet saepenumero, auctoritatem illam, quae, cum benefica est, amatur, mala inferendo terribilem efficere, et quae in aliis reprehensione atque poenis digna iudicant, quod ipsi poenae metu nullo tanguntur, ea committere, fere vt *Achilles*

Iura negat sibi nata, nihil non arrogat armis.

Non minorem his, quibus dls aequa potestas obtigit, audaciam, et ruendi in omnia desideria sua facilitatem contrahunt plerumque, qui magnitudine pecuniae et copia laborant. Nam cum

intelligent, omnes auro aditus patere, omnia diuitum acta leniore censura adfici, veniam delictis non difficulter parari, immo nullam esse, quod poeta Gallus ostendit, virtutem, dotem ingenii nullam, quam homo opulentus, propter hoc ipsum quod opulentus est, non possideat, si hominum partem multo maximam audiamus: eo quoque ascendere conantur, vnde eos mediocritas ingenii, rerum agendarum imperitia, et mens gerendis honoribus impar, arcere perpetuo debebant.

Aliud licentiae genus appetunt homines ingeniosi, dicaces, salibus et iocis apti, et ab hac ipsa elegantia et venustate plurimum commendati. Sentiant, se libenter audiri, sermones suos omnium vocibus praedicari, etiam consuetudinem et familiaritatem suam a permultis expeti. Igitur cristas erigunt, regnare in circulis omnibus student, se vnice proferunt, reliquos tacere iubent, vel certe cogunt, censores de rebus singulis, etiam parum sibi perspectis, non timide sententiam ferunt, et, modo risum excutiant, neque amicis parcunt, neque inimicis; quo censu illi omnes eos habent, quos sciunt de grege admiratorum suorum non esse. Verum et istos, et quicumque iure aut libertate sua abutuntur, per saepe intra fines et angustias, quae illos decent, repelli videas, tandemque ab animo suo admoneri, nihil placere longius posse, et durare inter homines, in quo non modus insit.

Sed maxime omnium celebratur *poetica licentia*; verbo a multis vsurpato, a paucis, vt mihi quidem videtur, intellecto, a plerisque autem in sinistros sensus, et parum probandos, conuerso. Quo si non alii vsi fuissent, quam poetae ingenio et doctrina excellentes, quorum acerrimus spiritus, altissimeque euolans vis imaginum creandarum, vulgatas scribendi leges dedignatur, neque adstringi certae viae, praesertim humili, potest: vix opinor *licentiae* nomine insigniturum fuisse quemquam, *felicem* hanc *audaciam*; quo aptissimo vocabulo assurgentem ad summa quaeque *Horatii* Musam *Quintilianus* designat: cuius super ea re locum, ingeniosissimo atque doctissimo commentario exornauit Ill. *Klotzius*, amicus meus, litterarum delictum, idemque poeticae artis egregius arbiter.

arbiter. Sed est ea vox a malis poetis in defensionem sui misere arrepta, omnibusque naevis atque ineptiis tegendis accommodata; ut adeo, quidquid nullo exemplo, praeceptis nullis, excusari viderent posse, id *poetica licentia*, quasi clypeo, tegerent atque obumbrarent. Non igitur frustra me laboraturum autumo, si non tam verae libertatis, poetis concessae, vim atque potestatem ostendero, satis enim hoc viri praeclari egerunt; quam eam inuidioso *licentiae* nomine liberauero.

Nititur autem illa fere, et quasi fundamento suo incumbit, nobilissimo *Horatii* loco, non longe ab *Artis poeticae* exordio:

Pictoribus atque poetis

Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas.

Sententia quidem ea est, ut, si vinculis omnibus nudatam, hoc est liberatam nexibus orationis, legas, facile animum possis ad credendum adducere; nihil esse tam abhorrens a veritate naturae et sensu pulchritudinis, nihil tam longe fines ingenii et phantasiae supergressum, denique nihil adeo legibus et ratione omni solutum, quod non attingere et inferere operibus suis poeta pariter atque pictor queat; modo in admirationem aut stuporem lectores et spectatores rapiantur. Felicem videlicet licentiam, quam sibi sapiens nemo umquam optet, comparandam fere cum ea, quam ab Ephoris Lacedaemoniorum aliquando tributam legimus genti Clazomeniorum,*) de qua nonnulli in loco publico turpissime se gesserant, *libertatem* nimirum *inuerecunde agendi*: ἐξέσω Κλαζομενίοις ἀσχημονεῖν.

Verum ista mens minime omnium sedere poterat ei poetae, qui primum ipse sibi nihil licere putabat, quod non idem elegantiae studiosis placere omnibus posset; quique poetam certis regulis includere volebat hoc ipso libello: quibus omnibus carere poterat,

A 3

si illi

*) AELIANVS *Var. Hist.* II. 15.
 LVTARCHVS in *apophthegm.*
Lacon. idem de Chiis narrat; sed con-

ciliauit hoc cum Aeliani dictis *Perizonius* ad h. l.

si illi non normam aliquam, sed lubitum suum sequendum esse existimauit. Videamus igitur, quo consilio illam tot iniquis interpretationibus obnoxiam sententiam proposuisse videri possit. Initium Epistolae de Arte poetica ducitur a reprehensione eorum poetarum, qui minime sibi conuenientia iungunt, sed ad res toto coelo diuersas prolapsi, humano quasi capiti ceruicem equinam addunt. In his castigandis dum versatur *Horatius*, opponitur ei *foecunda licentia vatum*, vt *Ouidius* adpellat, et cum pari pictorum libertate contenditur. Obseruant vulgo ad hunc locum, proficisci eum ex ore poetarum inficetorum, quorum excusationem contra ea, quae in ipsis *Horatius* notauerat, praetermittendam non credebat. Quomocunque se ea res habet, (fieri enim potest, vt poeta hac subiectione vsus sit, tamquam priuilegio artis poeticae atque picturae, omnium confessione certissimo,) illico adiecta censura, hanc tantam, qualis videtur, libertatem, cancellis suis coercet:

Scimus, et hanc veniam petimusque damusque vicissim;
Sed non vt placidis coeant immitia, non vt
Serpentes auibus gementur, tigribus agni.

Horatium singulis his versibus respondere defensionem illi, quam iactatam pro defendenda vaga illa et enormi licentia meminerat, quis dubitauerit? At dubitauit doctissimus interpres illius, neque ab ingenio destitutus, sed in iudicandi subtilitate saepius, vt mihi videtur, lapsus *), qui illud *Scimus* duntaxat *Horatio* tribuit; quae deinceps sequuntur,

et veniam petimusque damusque vicissim,

poetis illis vitio creatis rursus adscribit, vt adeo largienti *Horatio* protinus opponant, se hoc iure, hac venia, omnia audendi, et ipsos per-

*) *DACIER* ad h. l. *Oeuvres d'Horace* T. IX. p. 260. sqq. cf. *Epistolam ad Sanadonum* scriptam, quae adiecta est Volumini II. Carminum *Horatii*, quae iste vertit gallice, atque doctissime interpretatus est.

Iam *C.* annis ante *Dacium*, *Lo-uaniensis* Professor, *Nannius*, idem scripserat, quod videtur ignorasse *Dacius*, qui de hac interpretatione, quasi a se primum inuenta, vehementer gloriatur.

perfrui velle, nec aliis eam negaturos. Mihi vero, fatebor enim, suspecta sunt dialogorum talium in carminibus obscura aut abrupta vestigia, imprimisque loco eo, cui inferre illa, nulla cogente necessitate, studeas. Nam, quod ait *Daceryus*, Horatii hanc orationem esse propterea non posse, quod maioris spiritus carmina ille omnino non condiderit, qualia epica sint et dramatica, quae praecipue poetae nomen auctoribus suis conciliauerint: verendum est, ne hac iudicii temeritate ea ornamenta detrahat *Horatio*, quae ille sibi ipse vindicat. Profecto, qui *Lyricis inferi vatibus* cupit, qui, consensione omnium, principatum in eo genere Romani carminis consecutus est, cur transferre ad se poetarum iura non possit, equidem non intelligo. Quam aperte autem indicat copula illa verbo *Scimus* subiuncta, vim inferri huic versui, si quis duplicem in eo personam loquentem quaerat. Sed vel illud vnice confirmandae interpretationi vulgatae sufficere potest, quod eadem veteri quoque Scholiastae placuit, adnotanti haec pauca ad hunc versum: *Petimus vt poetae, damus vt critici.* Non videtur certe aptius explicari posse vniuersae illius sententiae consilium.

Sed ne quis nimis liberalem credat *Horatium* in concedenda poetis libertate, ipse satis cauet, dum illam certis locis et finibus circumscribit. Horum designationem e natura rerum petit, eoque ipso reddit clarissimam. Componit poetam cum pictore, quemadmodum alio loco: *vt pictura poesis erit.* Vtrumque naturam ducem sequi iubet, huius veritatem atque pulchritudinem artis suae ope exprimere. His constitutis, brevis est de licentia vtriusque disputatio; licet longae et difficiles, de vsu illius iudicando, quaestiones enascantur. Ars enim vtraque imitatione naturae continetur. Quidquid in hac venustum, elegans, ad sensus et animos mouendos aptum conspicit, id omne sibi tamquam patrimonium obtigisse merito existimat, in quo dispensando versari pro arbitrio possit. Poesis igitur, in hac enim sola manendum mihi est, non modo pulcherrima quaeque confectatur, et verissima; sed etiam pulchriora quam in parente omnium natura adsunt, modo ne cum hac pugnare videantur. Verum eadem nec horribilia, et quae terrorem incutiant, auersatur; eam tamen illis speciem tribuit,

vt

VIII

vt voluptate ad lectores non omnino careant. Vagatur per omnem naturae varietatem, arcanas rerum coniunctiones et similitudines argute ostendit, placitura vbique, et inter se suauiter conspirantia, exquirat, rebus omnibus maiorem et celsiorem vulgari illa formam donat, et hoc agit vnice, vt mixtam iucundis, iisque celerrimis motibus, admirationem in mentibus excitet.

Haec autem ipsa satis docent, non ita exlegem esse poetam, vt omnia, etiam rationi aduersa, audere possit. Eadem enim natura, quae *placidis immitia coire* non patitur, non *serpentibus aues geminari, nec agnos tigribus*, hunc quoque alumnum suum ab infana eiusmodi licentia vult abstinere. Iungi inter se omnia possunt; sed minime placent coniuncta omnia, propterea quod, refragante indole sua, in societatem adducta inuicem apparent. Ex hac igitur naturae veritate immutabili praecepta depromenda sunt, quibus poeta subnixus, libere quidem, neque tamen defultoria et effraeni vanitate, procurrere in campos quoscunque possit. Non impedit communis ille poetis cum scriptoribus ingeniosis omnibus iudex, veri atque pulchri sensus, quo minus omnia confectentur, in quibus ars ipsorum, quid valeat, experiatur, neque modo ad se pertrahant, iisque vtantur velut suis, sed plane creare, et primi efficere conentur. Ita vere magnus *Scaliger*, *Poetics* L. I. p. m. 6. Quae omnium opifex condidit, eorum reliquae scientiae tamquam actores sunt; poetica vero, quum et speciosius quae sunt, et quae non sunt eorum speciem ponit: videtur sane res ipsas, non vt aliae, quasi histrio, narrare, sed velut alter deus condere; vnde cum eo commune nomen ipsi, non a consensu hominum, sed a naturae prouidentia, inditum videatur.*)

Hanc igitur quis dubitet splendidissimam libertatem esse poetae concessam, vt vbiuis locorum capere quae arrideant, transformare ea, et fingendo locupletare possit, modo ne fictionibus istis vero simile laedatur?

Magnam
*) Nimirum a ποιητήν.

Magnam igitur laetandi causam Poetae habeant necesse est, quod non modo in tantarum opum possessionem immitti se, sed etiam hanc sibi legem utendis illis scriptam vident. Neque enim sine ea habituri essent in potestate sua luxuriantem vim illam excitarum multiplicandarumque imaginum, quae cum certa via non continetur, ad portentosos anfractus quam celerrime declinat. Cernitur autem illa poetarum vera, et vel invidia digna licentia, primum omnium in inueniendi facultate. Vniuersum illud ius inuentionis audacissimum est, eoque maxime late patens poetarum potestas censetur. Non est satis, rem, quam versibus exornare parant, praesentem ipsis esse, cognitae res gestas, virtutes magnorum virorum, vitae humanae vicissitudines, regendae illius praecepta, motus animorum quibus illa turbatur saepenumero, aut suauiter adficitur, diuina denique et humana omnia, quibus contemplandis erudiri lectores possint, aut exhilarari. Tum enim demum, cum haec omnia adesse sibi poeta intelligit, quaerere incipit, qua specie, quomodo inter se coniuncta, quibus illustrata luminibus, quominime expectato fulgore splendentia, in publicum ea sibi producenda sint. Constituerint secum epici carminis conditores, quem heros laudandum susciperent: praeclare et fortiter ab eo acta tenent; nondum tamen carminis materiam. Iam illam ingenio suo eruendam permittunt; iam deorum, aut certe Christiano ritu geniorum, in rebus humanis arcanas administrationes, quae conuenire euentis videantur, consilia patefaciunt, et iure quodam suo, ut in his sibi fides habeatur, postulant; iam conuentus hominum, colloquia, declarationes consiliorum, quae nunquam fuerunt, quasi ipsi interfuissent, enarrant; iam naturae ipsius commotiones, miracula, prodigia, magnis rerum conuersionibus nuntiandis apta, nasci iubent; iam ipsa hominum cogitata, et quae soli secum reputarunt, exponere aggrediuntur; iam pericula et impedimenta proferunt, quae festinantes ad exitum ab eo prohibeant; verbo, sciunt illi quid cum Iunone Iupiter intra aurea tecta confabuletur, nihilque intentatum relinquunt, quo illam elegantis et admirabilis inuentionis sibi adferere gloriam possint.

Sed hac via progressi, cauent imprimis, ne recta semper incedant, et vulgarem illam semitam tenaciter conseruari videantur.

B

Hoc

Hoc ordine, et hac consecutione, res quaedam gesta est; at poeta proponit longe aliam. Vel enim narrando illam mutat; vel re ipsa, ubi consilio carminis accommodatum hoc videt. Itaque nec *Homerus* Iliada a gemino ovo orditur, sed ab ira Achillis, quae decimo anno Troiae oppugnatae contigit; omnem tamen superiorem historiam, summa arte, intexit operi: nec ille, qui maius Iliade opus moliri suae iam aetati videbatur, ab ortu Aeneae, atque genere, initium capit, sed a Iunonis in eum ira, et disiecta naufragio classe eius, quem postea ipsum, casus suos, et patriae funus, referentem facit.

Sunt loci quidam communes, e quibus laudum materia hauriri solet. Dedignatur istos plerumque poeta; vel si iis utitur, ita tractat, ut alia omnia, quam tritam illam rationem sequi videatur. *Pindarus* quidem, Hieronem in Olympicis victorem Oda celebraturus, primum aquae laudes proponit, tum auri, denique Olympionicarum; aptissime omnia, vel praeter expectationem Lectorum. Quid? aemulus eius, *Horatius*, nonne, cum Augusti de Persis deque Britannis victorias versibus extollit, vix coepta Oda ad Reguli laudes delabitur, et totus est in illis? Augustine igitur credamus oblitum eum esse? nequaquam vero. Imo argutiorem et sublimiorem laudandi eius viam reperire non poterat, quam si ostenderet, quae *Regulus*, prouido et magno animo, cauere, oblata patriae vel vita sua, voluit, ea ipsa, Augusti opera, fortissime, et multo felicius, a Romano nomine absterfa esse dedecora.

Cupidissime in illis versantur poetae, quae nullius adhuc ingenium exercuerunt, amantque loca nullius ante trita pede peragrarere,

Insignemque suo capiti petere inde coronam,

Vnde prius nulli velarant tempora Musae.

In his sunt loca eiusmodi, quae aliorum quam poetarum manus et vestigia refugiunt; alia, ad quorum illos maiestatem assurgere posse vix credibile erat; argumenta denique eius generis, quae nonnisi religiosissimos et verecundos scriptores, non aduetos fugendi licentiae

centiae

centiae poetas, admittere videntur. Vt vno exemplo vtar, eoque nobilissimo: cui venit in mentem ante *Miltonum*, tristissimam expulforum e Paradiso parentum generis humani historiam, carmine epico complecti, et dignitatem religionis eodem carmine ita tueri, vt in summa poetae libertate, animum tamen Numinis reuerentem non desideres? Quod vtrum ille penitus consecutus fuerit, non est huius loci disquirere; magna ausum esse, et multa feliciter, nemo abnuerit.

Ac de inuentione quidem, liberrima poetae facultate, satis. Venio ad oeconomiam poematum, in qua ille ingenio suo non minus indulget. Genera sane eorum longe plurima sunt, e quibus ille pro lubitu deligit, quae maxime animo suo et consiliis satisfaciant. Videas illum et noua nonnumquam creare, vel in iis quae frequentior vsus commendauit, mutare quaedam, vt certius placeant, diutiusque. Infinita illa in metro, in pedibus, in modulatione vniuersa componenda, varietas, eum poetae campum aperit, in quo discurrere, solutus omni iugo, possit, neque eadem semper chorda oberrare necessum habeat. Iam molem et ambitum carminis, rerum illo concludendarum numerum, et quaecunq; veluti corpus illius efficiunt, non est nescius pendere ab arbitrio suo omnia; memor tamen sapientissimae legis, sed breuissimae, nihil sibi nisi vera, congruentia, et placitura licere. Infelicissimi mortalium videri possint, qui chronologiae nodis et senticetis peruestigandis, operam dare coguntur. Poeta et hoc nomine felix et liber censendus est, quod ei impune in temporum rationes atque nexus grassari licet. Non, quasi numquam ei obseruandi sint; sed quod negligere has curas, maioribus distentus et veluti repletus, possit. In quo ille tantum potest, vt e diuersis seculis coire iubeat, nemine repugnante, illustres homines, qui propter factorum similitudinem, aut coniunctionem reliquam, quae eos intercedit, eidem aetati adsignandi videantur. Nempe, lectorum animis, ingenio, voluptati liberali, poeta seruit, non historiae. Sic illa tanto temporum interuallo dissita *Aeneae* et *Didonis* historia, in idem aeuum coacta est a summo Poeta. In quam, si cetera mittamus, quae ab arte eius fluxerunt, nullis coloribus satis exprimenda, in hoc vno

moremur, quod ita permixta temporum serie, ingeniosissime causas prodit odii acerrimi, et bellorum ad internecionem usque gestorum, quibus Roma et Carthago sese inuicem afflixerunt. Nam illa morientis Didonis vox,

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor!

hoc infensissimum Aeneae votum, satis expletum videtur tot malis, quae a Carthaginensibus passa est romana respublica. Itaque non modo reprehensus non est turbatae chronologiae causa *Virgilius*, sed et gratiae a lectoribus illi habitae, quod longè pulcherrimo spectaculo eos beauerit. Quid? quod eandem licentiam suam fecit poeta eiusdem cum illo aetatis, ingenio par, forte et superior, sapientia et sublimitate nequaquam eum illo comparandus. Eam enim ipsam historiam, egregio artificio delineatam, bis omnino narrat *); imo et Didonem, morti proximam **), ad Aeneam mittere epistolam docuit. Ac ne quis dubitet, gratissimum fuisse hunc *Virgilii* synchronismum Romanis, idem haec de Aeneide profitetur: ***)

Nec legitur pars vlla magis de corpore toto,

Quam non legitimo foedere iunctus amor.

Sed si magna est poetae, in hac externa poematis compage struenda, libertas, longe maximam sibi vindicat in addendis illi vndequaue ornamentis, tam variis, quam est ipsa natura. Figurarum primum, quae velut gemmae in opere poetico radiant, quot sint genera; quam amoena, et non modo orationi commutandae, sed etiam mentibus leniter flectendis apta, constat inter omnes. Atque hae tantae diuitiae magis etiam sunt poetae quam oratoris, quod illi perpetuam quodammodo a proprio dicendi genere discessionem facere licet, non huic. Ille iam allegorias seu allusiones nectit, quibus aliud dicitur, aliud intelligitur simile; iam hyperbo-

*) OVIDIVS *Fastor.* L. III. v. 545. *Metamorph.* L. XIV. v. 78. seqq.
**) IDEM *Heroid. Epist.* VII.
***) IDEM *Trist.* L. II. Eleg. I. v. 535.

len adhibet, quae multo plus, quam in re ipsa inest, tradit; iam profopoeia utitur, tribuendo rei aut personae, rem aut personam, aut modum, aut orationem; iam exclamationibus et acclamationibus attentionem lectorum prouocat; iam abrupto sermone, et quadam velut eclipsi, multo eos magis percellit; iam in auxilium ironiam vocat; iam repentinos transitus concitat; ut nihil de reliqua acie figurarum immensa dicam. Verum poetam quoque in ea instruenda falli posse, et falli saepenumero, si licentiose nimis in his imperii sui partibus versetur, equidem facile largior. Neque enim fatigandi sunt et obruendi lectores graui hac armatura; nec in quouis poemate idem figuris illis tribuendus locus est; nec captanda est perpetua quaedam ridendi ludendique libido.

Ad hanc autem florentis orationis licentiam, merito mihi mythologiae quoque, seu theologiae gentilis usum referre videor. Nunquam sibi hunc poeta eripi patietur; in eo imprimis dominabitur; eum, translata ad gentes, mores, historiam recentioris aevi, accommodationibus augebit etiam et ampliorem reddet. Nimirum, sacri nihil, aut religiosi in omni hoc apparatu quaerit; non deos, aut vana istorum auxilia requirit; sed quaedam optimarum et praestantissimarum rerum, ut sapientiae, ut virtutum, nomina, e fabellis ducta, quae praeberent imagines pictoribus atque poetis imprimis desideratas. Rursus et naturae vniuersae, vitiorum malorumque picturas et exempla, suis apte distincta characteribus, eadem ex penu depromit. Inepti igitur sunt, qui illam e fabulis veterum petitam a poetis *εικονογραφία*, quasi iniuriam in sacra Christianorum temeritatem traducunt: quod fieri hodieque, quis, nisi pae-ne auribus suis accipiat, credat? His commendanda sunt, quae ante hos viginti annos, vir acutissimus atque doctissimus, mihi etiam propter muneris coniunctionem dum viam carissimus, I O. FRIDER. CHRISTIVS, defendendis poetis ab impacto paganismi crimine, eloquentissime scripsit *). Ut vno eius loco utar, de Musarum quidem inuocatione haec iudicat: „Musae aliquam faciem, honestam scriptor versibus finxit, et inuocauit utcunque, more

* Vid. *Oratt. eius tres pro Patrimonio Poetarum*, Lipf. 1745. 8.

„poetarum. Scilicet, formam scientiae diuinam is animo perspe-
 „xerat, et, qualem videre se putaret, verbis expresserat, vt hac
 „amatae rei imagine, ingenii coeleste munus, ab eo inuocando per
 „hunc circuitum peteret, qui solus potest largiri. Qui Deum ap-
 „pellare cupiat, ille Scientiam Dei, Prouidentiam Dei, alias in
 „Deo virtutes, per aliquam honestam speciem, quae pondus ad-
 „dat sermoni, non ausit? Ita si quis moderetur hanc licentiam
 thesauris gentilium fabularum superbientem, (quis autem est sani
 ingenii poeta, qui alio modo frui velit?) non modo habitabit quam
 libentissime in hoc fundo, sed etiam obrectatoribus Bonam Men-
 tem propitiam precabitur.

Nunc, si poeticae licentiae in verbis denique ipsis, et partibus
 singulis profluentis orationis, vestigia inquirenda essent accurate,
 qualia a summis ingenijs omnium temporum relicta sunt, etiam at-
 que etiam multa mihi exempla proferenda essent, eaque praeceptis
 nequaquam vacua, quibus istius quoque libertatis fines muniren-
 tur. Illa versicolor oratio, verbis sonoris numerosisque iactata;
 illa rerum ipsarum motus et strepitum exprimentia vocabula; gra-
 ues illae voces, et Gradiui in modum incedentes; et tot alia ver-
 borum lenocinia, poetarum arti propria, enarranda mihi hoc loco
 essent. Dicendum esset de lusibus quibusdam eidem arti concessis,
 qui, si rariores sint, facile feruntur, vt ille praeclaro poeta parum
 dignus versiculus: *Semibouemque virum, semiuirumque bouem*; sed
 quem tamen subridens legere possis. Etiam nota rerum vocabula
 frequentant poetae, et inaudita seculo suo; sed hac tamen lege
 saluberrima constricti, ne vel grammaticam analogiam laedant, vel
 aures lectorum. Quid? nonne vel in obsoletis vocibus nonnum-
 quam in lucem reuocandis sibi placent? Latina cum poemata pan-
 gunt, *Euandri* matrem loquentem inducunt, in Francogallicis *Ron-
 sardum*, in nostris *Sachsum* futorem, fanatico illo Gorlicensium fu-
 tore multo sapientiore. Sed satis fuerit haec omnia verbis pau-
 cissimis designasse, vt pateat, quot poetae vias ingrediantur, lubitu
 suo, aut delectandi studio ducti, quas calcare nulli de alio genere
 scriptorum liceat.

Hoc autem ipso quasi indice, et breuiuscula delineatione *uerioris licentiae poeticae*, arbitror me infucatam illam, et stolide imperantem, profligasse. Quis enim est iam, qui non intelligat, delicta, frigus, et nugae multorum, qui poetae audiunt, non licentiae nomine excusanda esse, sed suo vocabulo appellanda, stultitiam, vel etiam insaniam? Qualis est illorum, qui dum in hexametris patria lingua condendis furunt, et grammaticos, et loquendi usum, et suarum denique aurium iudicium, spernunt. Sunt, qui, cum egregios vates, in creandis comparationibus et allegoriis audaces esse videant, ipsi audacissimi, vel impudentissimi potius, et male loquaces eadem in re fiunt, ea inter se comparando, quae quali similitudine iungantur nemo facile capit, nisi quod animaduertas, sterile poetae ingenium comparationis tale beneficium efflagitasse. Celebratur in vatibus epicis atque lyricis, neglectus ordinis, ut adeo non certum hi tramitem teneant, sed eum, quem concitatus eorum spiritus finxerit. Et hoc quoque pusilli versificatores in rem suam vertunt. Tum demum poetas se futuros existimant, si ima summis miscuerint, turbauerintque vel naturae et sensus communis ordinem, modo saepius exclamare didicerint: quo rapior? ubi sum? quis hunc animo furorem inspirat? vosne Musae? an tu Apollo? — imo vero horum nemo, sed aegrotum cerebrum. Est et aliud pravae huius licentiae genus, cum ab humilibus ad sublimia, ab his rursus ad illa, periculoso saltu delabuntur, parum admoniti Phaethontis casu. Quid de iis dicam, qui frui libertate sua eo potissimum videntur, ut in carminibus se ipsos, et ingenium suum praedicent, qui, etiam cum alii loquentes inducendi essent, ipsi declamant perpetuo, et hac garrulitate vel optimas sententias intolerabiles reddunt lectoribus. Denique, ut alia multa genera licentiae huius merito reprehensae nunc praetermittam, frequentius est illud, quod in verborum insolentia, fictis et recens natis, partim etiam peregrinis vocibus, in proiiciendis ampullis et sesquipedalibus verbis, et, ut breuiter dicam, in eo orationis colore cernitur, cuius tumorem adscititium ferre, praeter hos artifices, et eorum similes, nemo possit.

Sed

Sed cum vniuersa litterarum studia sint quaedam modestiae disciplina, non modo hanc licentiae speciem, sed omnem omnino fugient, qui illis mentem et aetatem consecrarunt. In ea laudatissima palaestra, cum multis nostrorum versantur et ii, quorum causa haec a me scripta sunt, ornatissimi Iuuenes,

IO. GODOFREDVS SCHOENKNECHT,

GOLDBERGA SILESIVS,

et

IOANNES TRAVGOTT SCHOEN,

LESCHWITIO LVSATVS,

Hi discendi cupiditate, studioque modestiae, quae theologos decet imprimis, RIDELIANAM, SEYFERTIANAMque pecuniam, testamento relictam studiosis litterarum probis atque assiduis, meruerunt. Celebrabunt igitur, more a maioribus constituto, patronorum suorum memoriam orationibus latinis, in Auditorio Philosophorum, d. XIX. Dec. Hora IX. Et ille quidem, in RIDELIVM pietatem testabitur, dicturus *de praecipuis virtutibus oratoris ecclesiastici*: hic autem, SEYFERTI benevolentiam gratus recolet oratione, *de opera a quouis litterarum studioso theologiae impendenda*. Erat, quem eodem hoc tempore bene precari HENRICI quoque manibus oportebat,

IOANNES DAVIDES REICHELIVS

KRVMMHERMERSDORFIO MISNICVS, A. M.

Sed hunc Deus, euocatum e viuis, eo loco esse iussit, quo posset diuinam benignitatem, excitanda Patronorum, liberalitate, multo praeclarius praedicare. Illorum igitur duorum orationibus, vt interesse velint RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICVS, Illustrissimi Comites, Generosiss. item nobilissimique Ciues, meo, meique Ordinis nomine, obseruantissime rogo.

P. P. Domin. III. Adu. D. N. I. C. MDCCLXVII.

L I P S I A E
L I T T E R I S L A N G E N H E M I I S.

Heath 100, 2